

Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма
Цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі

Серыя «Адукацыя на Кобрыншчыне»

САМАЯ «ПЕРШАЯ»

*Да 110-годдзя з часу заснавання
дзяржаўнай установы адукацыі
«Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына»*

Інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне

Кобрын
2020

УДК 016:37.018(476.7)
ББК 91.9:74(4Бей)
С17

Серыя заснавана ў 2020 годзе

Складальнік:

галоўны бібліёграф аддзела абслугоўвання і інфармацыі
цэнтральнай раённай бібліятэкі дзяржаўнай установы культуры
«Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма»
С. Д. Курачук

С17 **Самая «першая»** : інфармацыйна-бібліяграфічнае
выданне да 110-годдзя з часу заснавання ўстановы
адукацыі «Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» / Кобрынская
раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма,
цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і
інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук. - Кобрын, 2020. – 44 с.
– (Адукацыя на Кобрыншчыне).

Інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне «Самая першая»
з серыі «Адукацыя на Кобрыншчыне» дае магчымасць
пазнаёміцца з гісторыяй заснавання і сённяшнім днём першай у
нашым горадзе школы, яе знакамітымі выпускнікамі.

УДК 016:37.018(476.7)
ББК 91.9:74(4Бей)

© Кобрынская раённая цэнтралізаваная
бібліятэчная сістэма, 2020

АД СКЛАДАЛЬНІКА

Пачынаем цыкл выданняў з серыі «Адукацыя на Кобрыншчыне». Першае выданне прысвечана 110-гадоваму юбілею старэйшай адукацыйнай установы горада – сярэдняй школе № 1.

Інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне «Самая першая» дае магчымасць пазнаёміцца з гісторыяй заснавання і сённяшнім днём першай у нашым горадзе школы, яе знакамітымі выпускнікамі.

Дзяржаўная ўстанова адукацыі «Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» размешчана па вуліцы Савецкай, 94. Будынак школы прыцягвае ўвагу сваёй прыгажосцю, велічнасцю і з'яўляецца гісторыка-культурнай каштоўнасцю Рэспублікі Беларусь. Гісторыя школы № 1 нераздзельна ад гісторыі горада. Самым значным з'яўляецца тое, што яна стала сведкам двух стагоддзяў, прайшоўшы праз многія выпрабаванні, галоўным з якіх з'яўляецца, несумненна, час. Школу любяць і памятаюць, а пакуль яна жыве ў памяці, у сэрцы, у душы - жыццё школы працягваецца.

Інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне «Самая першая» мае наступную структуру:

Ад складальніка

I. Гартаючы старонкі школьнага летапісу

II. Сучасны дзень школы

III. Захавальнік гісторыі — школьны музей

IV. Знакамітыя выпускнікі школы

Спіс крыніц

Спіс перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік.

Выданне прадстаўляе каля 100 бібліяграфічных крыніц. Уключае артыкулы з перыядычных выданняў, пачынаючы з 1971 года. Творы друку згрупаваны па відах: главы, раздзелы з кніг, часопісныя і газетныя артыкулы;

найбольш стабільныя электронныя рэсурсы. Кнігі размешчаны ў алфавіце аўтараў, назваў кніг, артыкулы – па гадах у зваротнай храналогіі, унутры года – у алфавіце аўтараў, загаловаў. Для раскрыцця зместу пры неабходнасці да запісаў даюцца кароткія даведачныя анатацыі.

Даведачны апарат прадстаўлены алфавітным спісам перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік.

У выданні прадстаўлены ілюстрацыйны матэрыял, фотаздымкі розных гадоў з віртуальнага музея на сайце ўстановы «Сярэдня школа № 1 г. Кобрына», а таксама з фотаархіва Кобрынскай цэнтральнай бібліятэкі.

Выдадзены ў Год малой радзімы, паказальнік адрасаваны ўсім, хто займаецца вывучэннем роднага краю, цікавіцца яго гісторыяй, адукацыяй, культурай.

Выказваем падзяку за дапамогу ў падрыхтоўцы выдання настаўніцы гісторыі і грамадазнаўства ўстановы адукацыі «Сярэдня школа № 1 г. Кобрына» Наталлі Васільеўне Рагачук.

ГАРТАЮЧЫ СТАРОНКІ ШКОЛЬНАГА ЛЕТАПІСУ

Гісторыя будынка, які перажыў дзве сусветныя вайны і дзве рэвалюцыі, каранямі сыходзіць да канца XIX стагоддзя. Першапачаткова збудаваны як аднапавярховы, ён належаў Міністэрству фінансаў. У тыя часы тут быў адзін з карпусоў былога вытворчага комплексу манапольнага віннага склада.

Паводле архіўных дакументаў, 2-класнае мужчынскае вучылішча са жніўня 1910 года размяшчалася ў асобным каменным флігелі, які быў перададзены Міністэрству народнай асветы пасля закрыцця віннага склада. З гэтага часу пачынаецца гісторыя агульнаадукацыйнай установы. У Нацыянальным гістарычным архіве Беларусі ў г. Гродна захаваўся гістарычны дакумент - «Дадатак да справаздачнай ведамасці па Кобрынскаму першаму мужчынскаму 2-класнаму вучылішчу за 1914 год».

У 1911 годзе адкрываецца другое 2-класнае мужчынскае вучылішча ў асобным каменным флігелі, пабудаваным у 1897 годзе за кошт казны. У першым вучылішчы займаліся 99 хлопчыкаў, у другім – 85.

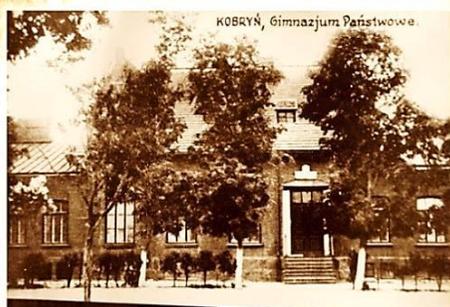

Здесь находились два 2-х классных училища: 1-е мужское училище с женской сменой и 2-е мужское приходское училище.

Нягледзячы на назву ўстаноў, меліся ў іх і жаночыя змены, дзе вучыліся 42 дзяўчынкі. Навучаліся пераважна дзеці гараджан і сялян з найбліжэйшых вёсак. Установы давалі толькі пачатковую адукацыю. На працягу двух гадоў дзеці асвойвалі чытанне, пісьмо, лічэнне і асновы Закону Божага. Акрамя гэтага, выкладалася яшчэ і гімнастыка.

З пачаткам Першай сусветнай вайны заняткі ў вучылішчах спыніліся, а будынкі перадалі пад гаспадарчыя патрэбы. Летам 1915 года Кобрын занялі германскія войскі. У лістападзе 1915 года па ініцыятыве мясцовых памешчыкаў у доме прыходскога святара Хаткоўскага адкрылася польская школа, у якой навучалася 60 дзяцей. У 1917 годзе школу ператварылі ў грамадскую гімназію, апякунскі савет установы дазволіў прымаць дзяцей з сем'яў рознага веравызнання.

У 1919 годзе з прыходам польскага войска грамадская гімназія была ператворана ў польскую

Зданне Гімназіі до 1924 года

сярэдную школу. Вучоба была платнай. За кожны месяц бацькі вучняў павінны былі плаціць ад 40 да 50 злотых (для параўнання: у той час за гэтыя грошы можна было купіць 400 кг пшаніцы або 50 кг мяса).

У 1923 годзе ажыццяўлена поўная нацыяналізацыя школы. У 1924 годзе завершана будаўніцтва другога паверха школы, пачатае на грошы польскай пісьменніцы Марыі Радзевіч (1863–1944), якая большую частку жыцця правяла ў маёнтку Грушава Кобрынскага павета.

Першы выпуск школы адбыўся ў 1925–1926 гадах, атэстат сталасці атрымалі 23 выпускнікі.

У 1927 годзе ўстанове прысвоена новая назва - «Дзяржаўная гімназія імя М. Радзевіч». З 1 снежня 1928 года ўводзяцца форма і значкі для навучэнцаў гімназіі.

Гімназісты атрымлівалі трывалыя веды, былі створаны ўсе ўмовы для развіцця рознабаковых інтарэсаў вучняў і падрыхтоўцы ў ВУ. Спецыяльныя курсы рыхтавалі настаўнікаў пачатковай школы з мясцовага пісьменнага насельніцтва.

Директор Михаил Фанфара
в столярной мастерской (1932г.)

З 1929 года дырэктарам гімназіі стаў Міхаіл Фанфара, фізік па адукацыі. 19 настаўнікаў-прадметнікаў штогод навучалі 250-300 гімназістаў. Акрамя асноўных прадметаў выкладаліся лацінская, польская мовы, прыродазнаўства і пытанні сучаснага жыцця, гімнастыка.

Важнае месца адводзілася рэлігіі. Улічваючы інтарэсы навучэнцаў з сем'яў розных канфесій, святары выкладалі рэлігію праваслаўную, каталіцкую, іўдзейскую.

Пры гімназіі імя М. Радзевіч працаваў агульна-адукацыйны ліцэй, у якім навучанне доўжылася два гады. Вучоба ў ліцэі, як і ў

На экзамене в лицее, 1938 г.

Калектыв преедватэскай гімназіі

Професарско-предаватэскай калектыв

гімназіі, была платнай, выпускнік ліцэя атрымліваў сярэдняю адукацыю. Пасля заканчэння вучобы ў ліцэі неабходна было здаць экзамен на атэстат сталасці, атрыманне якога давала права паступлення і навучання ў вышэйшую навучальную ўстанову.

З устанавленнем савецкай улады ў 1939 годзе гімназію ўзначаліў таварыш Зубаў. Загадам № 6 ад 29 лістапада 1939 года з 1 снежня 1939 года Аляксандр Зубаў быў прызначаны дырэктарам гімназіі, а Міхаіл Фафара (дырэктар польскай гімназіі) - памочнікам дырэктара па вучэбнай частцы. 20 жніўня 1940 года ў будынку гімназіі адкрылася бясплатная сярэдняя школа, у якую прынялі 120 вучняў. Пачалося выкладанне беларускай мовы. З пісьменнага мясцовага насельніцтва рыхтавалі настаўнікаў пачатковай школы, настаўнікаў старэйшых класаў накіроўвалі з усходніх раёнаў Беларусі.

У гэтыя гады значная ўвага надавалася школьнай дысцыпліне. Працоўны рэжым і парадак у школе ляжалі ў аснове вучэбна-выхаваўчага працэсу, адносіўся як да настаўнікаў, так і да вучняў. За недысцыплінаванасць, парушэнне правілаў унутранага распарадку навучэнцаў

маглі выключыць са школы, пра што сведчаць загады па раённаму аддзелу народнай адукацыі.

У гады Вялікай Айчыннай вайны ў будынку школы размяшчалася нямецкая адміністрацыя – гебітскамісарыят. Пра гэта расказваюць фотаздымкі і ксеракопіі газеты «Урадавы веснік», якая выходзіла на нямецкай і ўкраінскай мовах.

Пасля вызвалення Кобрына ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у ліпені 1944 года ў будынку часова размясцілі шпіталь для савецкіх салдат. У маі 1945 года ў двары школы адбылося ўзнагароджанне салдат у сувязі з Перамогай.

Пасля вызвалення горада заняткі былі адноўлены і вучні пайшлі ў савецкую школу, якая дала шмат магчымасцей для рознабаковага навучання дзяцей. Заняткі школьнікаў пачаліся ў будынку па вул. Першамайскай, былі арганізаваны 15 класаў з першага па дзявяты. Пасля ўрокаў вучні прыходзілі ў шпіталь, каб дапамагчы раненым:

прыбіралі, мылі посуд, пісалі лісты, выступалі з канцэртамі. Толькі восенню 1945 года стары будынак школы ізноў прыняў дзяцей – з кастрычніка пачаўся першы пасляваенны навучальны год. Дырэктарам школы быў прызначаны Васілій Пятровіч Кандраценка, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, узнагароджаны Ордэнам Чырвонай Зоркі. Ён кіраваў школай да 1956 года. На той час гэта была адзіная сярэдняя школа ў Кобрыне.

ў Кобрыне.

ПЕРВЫЕ УЧИТЕЛЯ ШКОЛЫ:

Соколова Н.Д., Буракова Э.С., Коржикова А.Ф.,
Липшаева Е.К., Андрусевич И.К., Дорохова Л.С.,
Крылова О.И., Ступакова А.И., Железнов С.С.,
Тюрин А.Ф., Сваревич А.А., Сладковская А.А.,
Маркова А.П., Мыдаши Н.К., Пласунов И.Я.

Педагогический коллектив школы сороковых годов

Выпуск 1948 года составил 24 человека

В 1961 году выпуска не было в связи с переходом на 11-летнее обучение.

Школьная адукацыя разві-
валася ва ўмовах савецкай

сістэмы рэформаў і мела некаторыя асаблівасці. Так, пры школе быў арганізаваны спецыяльны курс «Аўтасправа», засвоіўшы які, навучэнцы атрымлівалі правы вадзіцеля і нават размеркаванні на працу.

У 1956–1967 гадах дырэктарам школы быў Уладзімір Ігнацьевіч Панасюк, у 1967–1982 – Віктар Сцяпанавіч Качан, у 1982–1995 – Ніна Васільеўна Амельянюк.

Напэўна, адной з несумненных адметнасцей першай школы стала яе газета, ля вытокаў якой стаяла Ніна Сцяпанаўна Дрык, цяпер вядомая як паэтка. Газету пачалі выдаваць у 1996 годзе, і першапачаткова яна называлася «Маладзік». «Маладзіку» атрымалася нават заняць першае месца ў рэспубліцы. Артыкулы з яго друкаваліся ў многіх салідных выданнях, як дзіцячых, так

і дарослых; каля двухсот публікацый пабачыла свет у рэспубліканскай прэсе. Пасля, калі Ніна Сцяпанаўна пайшла са школы, газета змяніла сваю назву - называлася «Крыніца», і яе кіраўніком стала Людміла Іванаўна Лазюк, настаўніца рускай мовы і літаратуры, педагог з больш як 40-гадовым стажам.

Вялікая работа праводзілася па вывучэнні замежных моў, у прыватнасці, польскай. Вучні не раз былі ў Польшчы, удзельнічалі ў міжнародных конкурсах на веданне мовы і займалі ў іх высокія прызавыя месцы.

Таксама французская дэлегацыя некалькі разоў прывозіла сваіх вучняў, а кобрынскія вучні ездзілі ў Францыю.

СУЧАСНЫ ДЗЕНЬ ШКОЛЫ

Сёння ўстанова адукацыі
«Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» - гэта
ЦЭНТР:

атрымання сучасных ведаў;
выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у адукацыйным працэсе;
развіцця творчых здольнасцей навучэнцаў;
рэалізацыі разнастайных інтарэсаў вучняў;
атрымання дадатковай адукацыі;
прапаганды здаровага ладу жыцця;
выхавання патрыёта і грамадзяніна сваёй Радзімы.

У 2001/2002 навучальным годзе ў школе створаны профільны клас (8 «А») з выкладаннем фізікі, матэматыкі, інфарматыкі на павышаным узроўні. У 2002/2003 навучальным годзе на аснове дагавора з Брэсцкім дзяржаўным універсітэтам імя А. С. Пушкіна створаны ліцэйскі клас (8 «А»), матэматычны профіль. З 2003/2004 навучальнага года школа ўдзельнічае ў здароўе-зберагальным эксперыменце «Модульная арганізацыя вучэбна-выхаваўчага працэсу». З 2005 года школа № 1 перайшла на 5-дзённы вучэбны тыдзень. Да 2006/2007 года завершаны паэтапны пераход на навучанне дзяцей па праграме 10-гадовай базавай школы. Да 2008 года

завершана рэфармаванне школы III ступені па навучальных праграмах 12-гадовай школы.

У 2008 годзе праведзены капітальны рамонт асноўнага будынку школы і пабудавана новая спартыўная зала, якая дазваляе праводзіць спаборніцтвы раённага маштабу па гульнёвых відах спорту. Зала ўладкавана такім чынам, што тут можна па ўсіх правілах згуляць у міні-футбол, валейбол, баскетбол, ёсць сілавыя трэнажоры. Прадугледжаны раздзявальні, душавыя кабіны. З ахвотай хлопцы і дзяўчаты наведваюць разнастайныя секцыі. Важнае месца ў рабоце школы займае спартыўная і фізкультурна-аздараўленчая работа. З прыходам у школу Алега Уладзіміравіча Калтунчыка спартыўная каманда дзяўчат па валейболе і стрытболе стала пераможцай раённых і абласных спаборніцтваў.

У школе абсталяваны прадметныя кабінеты, майстэрні, бібліятэка, актавая зала, сталовая, ёсць спецыяльныя кабінеты для індыўідуальных заняткаў лагапеда і дэфектолага. Створана лакальная сетка, якая звязала ўсіх карыстальнікаў адзіным інфармацыйным патокам. Асноўным інфармацыйным рэсурсам з'яўляецца сайт школы sch1.kobrin.edu.by. На яго старонках можна даведацца пра тое, чым жыве школа, а таксама наведаць віртуальны музей школы.

У 2010 годзе на імпрэзу 100-гадовага юбілею ўстановы з'ехаліся выпускнікі не толькі з усёй Беларусі, але і з Польшчы. Убачыць «сваю гімназію» выявілі жаданне некалькі палякаў, якія вучы-

ліся ў ёй да Другой сусветнай вайны. 90-гадовыя выпускнікі гімназіі прывезлі незвычайныя падарункі, якія гарманічна ўпісаліся ў музейную экспазіцыю школы.

Свята адбылося з удзелам выпускнікоў і вучняў школы. У той урачысты дзень немагчыма было пералічыць усіх таленавітых людзей, якім дала пуцёўку ў жыццё школа-юбіляр. Многія выпускнікі з'яўляюцца гонарам не толькі школы, але і краіны, а таксама вядомы па-за яе межамі. Дырэктар школы Аляксандр Хурсін прывёў выдатныя словы Гётэ: «Вучацца ў тых, каго любяць». Гэта было гістарычнае для школы свята, на якім прысутнічалі выпускнікі розных гадоў і іх настаўнікі.

Галоўная каштоўнасць школы - безумоўна, калектыў. Без яго нават самая высокакласная матэрыяльная база не дазволіць выканаць важную і складаную задачу школы - навучыць і выхаваць.

Педагагічны калектыў налічвае 58 супрацоўнікаў, сярод якіх 47 настаўнікаў-прадметнікаў: адзін выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь, 13 (28%) педагогаў маюць вышэйшую катэгорыю, 22 (46%) - першую катэгорыю. За час працы школы назапашаны сур'ёзны педагагічны, метадычны, прафесійны вопыт. Сфарміраваўся працаздольны калектыў з творчым патэнцыялам, для якога характэрна аптымальнае спалучэнне здаровага кансерватызму і пачуцця новага. Педагогі школы - гэта мудрыя, добрыя, прафесійныя людзі.

З 1995 года і па сённяшні час дырэктарам школы з'яўляецца Хурсін Аляксандр Дзмітрыевіч. Дарэчы, у школе шэсць педагогаў з'яўляюцца яе выпускнікамі: Ю. М. Коваль, Д. С. Самасюк, А. Г. Саўчук, Г. А. Сідарук, І. В. Шыцікава, А. Д. Хурсін.

Сёння ў школе навучаецца 406 вучняў. Сярод навучэнцаў школы - стыпендыяты прэзідэнцкага фонду і пераможцы алімпіяд самага рознага ўзроўню, выдатныя спартсмены і артысты, прызёры конкурсаў і выдатнікі вучобы.

У школе дзейнічаюць дзіцячыя і маладзёжныя грамадскія арганізацыі БРПА, БРСМ. Яны прымаюць самы непасрэдны ўдзел ва ўсіх школьных і раённых мерапрыемствах. Гэта і збор макулатуры, і ўдзел у КВЗ, і правядзенне ўсіх школьных святаў. Акрамя таго, найбольш актыўныя навучэнцы 10-11 класаў наведваюць школу маладога кіраўніка, якая дзейнічае пры Кобрынскім райвыканкаме.

За апошнія дзесяць гадоў школа выпусціла каля 250 вучняў. Штогод каля 40% выпускнікоў паступаюць у вышэйшыя навучальныя ўстановы. Усе яны захоўваюць у памяці сваю школу, і, можа, у свой час у чарговы раз праславяць яе.

ЗАХАВАЛЬНІК ГІСТОРЫІ – ШКОЛЬНЫ МУЗЕЙ

Слаўныя старонкі гісторыі школы, яе дасягненні і традыцыі, памяць пра мінулае, культуру беларускага народа беражліва захоўвае школьны музей.

«Кладоўка спадчыны». Першая экспазіцыя, якая была створана ў 2003 годзе, называлася «Беларуская хатка» і мэтай яе дзейнасці з'яўляецца захаванне памяці пра мінулае,

культуру, быт, традыцыі беларускага народа.

Адзін з кабінетаў школы ператварыўся ў сапраўдны дом і не прасты дом, а нацыянальны, беларускі. Асноўныя раздзелы экспазіцыі: «Прадметы хатняга ўжытку», «Гаспадарчыя прылады працы», «Ткацтва», «Беларускі нацыянальны касцюм», «Беларускі ручнік», «Беларуская вышыўка».

Музейны пакой прыдумалі і заснавалі настаўнікі беларускай мовы і літаратуры Н. С. Дрык, В. У. Юнава, з 2018 года яго ўзначаліла Н. І. Шусціцкая. Экспанаты для музея збіраліся з усіх куткоў нашага раёна.

У 2010 годзе, да 100-гадовага юбілею школы, адкрылася экспазіцыя «Гісторыя школы даўжынёю ў стагоддзе», стваральнікамі якой з'яўляюцца Р. М. Макравус, Н. В. Рагачук, А. І. Качан. Была распачата карпатлівая праца па збіранні інфармацыі пра дзейнасць школы ў розныя перыяды гісторыі.

Работа вялася ў Гродзенскім, Брэсцкім архівах, многа звестак пра дзейнасць школы як гімназіі было знойдзена ў адным з архіваў Польшчы, таксама былі выкарыстаны дакументы аддзела адукацыі, спорту і турызму Кобрынскага раённага выканаўчага камітэта. Паступова перад вачамі даследчыц разгортвалася гістарычнае жыццё іх школы, знаходзіліся звесткі пра выпускнікоў, якія сталі знакамітымі па-за межамі краіны. Напярэдадні 100-годдзя школы, апрацаваўшы велізарную колькасць архіўных дакументаў, распрацаваўшы дызайн і змест кожнага са стэндаў экспазіцыі, настаўніцы прадставілі ўсім невялікі музей.

Экспазіцыя пабудавана такім чынам, каб адлюстравалі асноўныя этапы дзейнасці школы як навучальнай установы. Спачатку можна пазнаёміцца з прыходскімі вучылішчамі, жыццём іх настаўнікаў і вучняў. Далей адзін са стэндаў расказвае пра гімназію імя М. Радзевіч, у якую была перайменавана школа. Мармуровая лесвіца, што была пабудавана на сродкі пісьменніцы, з'яўляецца адным з самых значных экспанатаў музея. Каштоўнымі з'яўляюцца лісты выпускнікоў-палякаў, значкі гімназістаў, атэстаты, правы веласіпедыстаў. Пра тое, што ў час Вялікай Айчыннай вайны ў школе нямецкія салдаты арганізавалі гебітскамісарыят, расказваюць фотаздымкі і ксеракопіі газеты «Урадавы веснік», якая выходзіла на нямецкай і ўкраінскай мовах. У пасляваенны час пры школе быў

арганізаваны спецыяльны курс «Аўтасправа», і адзін з экспанатаў - першыя вадзіцельскія правы цяперашняга дырэктара школы А. Хурсіна. Стваральнікі музея значную ўвагу надалі і тым настаўнікам, якія ваявалі, ім прысвечаны асобны раздзел у экспазіцыі «Яны прайшлі дарогамі вайны». Многія з выпускнікоў школы сталі вядомымі людзьмі, таму іх імёны назаўсёды ўвайшлі ў музейны летапіс.

Да працы стваральнікаў музея былі далучаны і дзеці. Арганізаваны клуб «Імпульс», удзельнікамі якога з'яўляюцца юныя экскурсаводы-даследчыкі. Дзеці не толькі праводзяць экскурсіі, але і старанна шукаюць экспанаты для фонду музея.

Так, музей, акрамя выключна пазнавальнай, мае і чыста практычную мэту: з'яўляецца прыкладам таго, як творчасць і намаганні настаўнікаў паступова пераходзяць у творчасць вучняў, якія на прыкладзе сваёй роднай школы спазнаюць гісторыю роднага краю.

Музейная экспазіцыя «Гісторыя школы даўжынёю ў стагоддзе» стала цэнтрам даследчай, творчай дзейнасці навучэнцаў.

Віртуальны музей на сайце школы (sch1.kobrin.edu.by) у 2018 годзе быў прызнаны лепшым у Брэсцкай вобласці.

Ён стаў першым лічбавым рэсурсам такога тыпу і даў магчымасць узаемадзейнічаць з рознымі пакаленнямі выпускнікоў. А такія ўзаемадзеянні часцей за ўсё даюць новыя аповеды, цікавыя факты і нават экспанаты.

ЗНАКАМІТНЫЯ ВЫПУСКНІКІ ШКОЛЫ

Школа ганарыцца сваімі выпускнікамі. Многія з іх дасягнулі поспехаў ў навучы, вытворчасці, сталі пісьменнікамі, журналістамі, ваеннымі... Шмат з іх добра вядомыя як на Кобрыншчыне, так і далёка за яе межамі.

АМЕЛЬЯНЮК **Георгій** **Георгіевіч** - кандыдат

біялагічных навук, доктар юрыдычных навук, прафесар. Нарадзіўся 10 снежня 1966 года ў г. Кобрыне. Яшчэ ў школьныя гады вучаць сярэдняй школы № 1 Георгій Амелянюк выяўляў цікавасць да навукова-пазнавальнай літаратуры, быў старшынёй вучэбнага камітэта, уваходзіў у склад зборнай горада па валейболу, займаў прызавыя месцы ў спаборніцтвах па спартыўнаму шматбор'ю, іграў на бас-гітары ў ансамблі «Чырвоная гваздзіка». Георгій быў пераможцам ва ўсіх школьных алімпіядах, прызёрам гарадскіх алімпіяд па хіміі, матэматыцы і беларускай мове. Закончыў школу ў 1983 годзе. Глыбокія веды і эрудыцыя дапамаглі кобрынскаму школьніку ў няпоўных 17 гадоў стаць самым маладым

студэнтам Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Лама-носава (МДУ). Пасля заканчэння з адзнакай МДУ і аддзялення аспірантуры, з'явіліся першыя публікацыі тэзісаў навуковых дакладаў Г. Амелянюка. Працуючы ў філіяле Усесаюзнай акадэміі сельскай гаспадарцы ў Маскве, 25-гадовы выпускнік аспірантуры атрымаў навуковую ступень кандыдата біялагічных навук. У 1992 годзе абараніў дысертацыю па тэме «Влияние орошения на гумусное и агрегатное состояние степных почв». У 1991 годзе Георгію Амелянюку прапанавалі працу ў экспертна-крыміналістычным цэнтры Міністэрства ўнутраных спраў (МУС), дзе ён прайшоў шлях ад вядучага навуковага супрацоўніка да намесніка начальніка навукова-даследчай лабараторыі, атрымаўшы званне падпалкоўніка міліцыі. Працуючы ў цэнтры, Г. Амелянюк завочна закончыў Маскоўскі юрыдычны інстытут і надрукаваў больш за 60 навуковых прац у вобласці крымінальнага права па кірунках экалогіі і радыялогіі. За гады працы ў экспертна-крыміналістычным цэнтры Міністэрства ўнутраных спраў Георгій Георгіевіч быў узнагароджаны Ганаровым знакам МУС «За верность долгу», «Знаком Георгия», медалём «За образцовую службу». У 2004 годзе ён перайшоў на працу ў Міністэрства юстыцыі, праз год абараніў доктарскую дысертацыю па тэме «Концептуальные основы судебно-почвоведческой экспертизы», пасля чаго ўзначаліў лабараторыю ў Расійскім федэральным цэнтры судовай экспертызы пры Міністэрстве юстыцыі Расіі. Апублікаваў каля 200 навуковых прац. З 2009 года - эксперт па акрэдытацыі аналітычных лабараторый. Сваю навуковую працу доктар юрыдычных навук спалучае з навукова-выкладчыцкай: 11 гадоў чытаў лекцыі ў Маскоўскім універсітэце імя Баумана. Дацэнт крымінальна-пошукавай дзейнасці, прафесар Акадэміі камунальнага кіравання і горадабудаўніцтва, выкладчык Расійскага ўніверсітэта дружбы народаў. Валодае французскай і англійскай мовамі.

БОЎБЕЛЬ Яўгеній Іванавіч (1941-2008) - кандыдат

фізіка-матэматычных навук, дацэнт кафедры радыёфізікі і электронікі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат фізіка-матэматычных навук Вышэйшай школы г. Ліёна (Францыя), навуковы кіраўнік пяці праектаў міжнароднага навукова-тэхнічнага цэнтра ў Маскве. Нарадзіўся 23 верасня 1941 года ў горадзе Кобрыне. Вучыўся ў сярэдняй школе № 1. У 1958 годзе

Яўгеній закончыў школу і паступіў у Мінскі радыётэхнікум. Закончыўшы яго, ідзе службыць у армію. Пасля арміі Я. Боўбель - студэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна. Як адукаванага і практычнага чалавека, які вылучаўся сярод астатніх працаздольнасцю, зацікаўленасцю да працы, Яўгенія Боўбеля запрашаюць працаваць у гэтым універсітэце. Ён - выкладчык на кафедры радыёфізікі і электронікі БДУ. У 1976 годзе Я. І. Боўбель абараніў дысэртацыю на вынаходжанне вучонай ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук па тэме «Исследование функции неопределенности узкополосных сигналов численными методами». На яго рахунку больш за 200 навуковых публікацый, якія апублікаваны ў міжнародных часопісах. У 2000 годзе Амерыканскі Біяграфічны Інстытут узнагародзіў Я. І. Боўбеля медалём гонару «2000 Milenium». Медаль сімвалізуе важнасць дасягненняў навукоўца для ўсяго чалавецтва ў вобласці радыёэлектронікі. Прэстыжна, што дзейнасць Яўгенія Іванавіча Боўбеля, нашага земляка, знаходзіцца сярод тых, што Амерыканскі Біяграфічны Інстытут (АБІ) за значныя заслугі пажадаў размясціць сярод адной з папулярных біяграфічных калекцый «Пяць тысяч асоб свету», у якую ўнесены пяць тысяч асоб свету, лідэры з 50 краін.

БУЙНОЎСКАЯ (Дружылоўская) Ангеліна Анатольеўна

Анатольеўна - кандыдат медыцынскіх навук (1986), урач-арганізатар аховы здароўя I кваліфікацыйнай катэгорыі. Нарадзілася 5 красавіка 1955 года ў г. Кобрыне. Закончыла сярэднюю школу № 1, выпускніца 1972 года. Ангеліна ўзнагароджана медалём «Юны ўдзельнік ВДНГ» выставы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР. У

1972 годзе паступіла ў Мінскі дзяржаўны медыцынскі інстытут (МДМІ), які закончыла з адзнакай па спецыяльнасці «Лячэбная справа». Працавала старшым навуковым супрацоўнікам лабараторыі калагенозаў Цэнтральнай навукова-даследчай лабараторыі МДМІ. У 1978-1990 гадах – лячэбна-кансультатыўная і навуковая работа ў галіне рэўматалогіі на базе 2-й кафедры ўнутраных хвароб МДМІ. У 1986 годзе Ангеліне Анатольеўне прысуджана вучоная ступень кандыдата медыцынскіх навук. У 1990-1991 гадах А. А. Буйноўская - загадчыца паліклінічнага аддзялення медыцынскай службы Цэнтральнай групы войскаў у Чэхаславакіі. У 1991-1997 гадах яна – урач-кансультант, урач-рэфлексатэрапеўт медыцынскай фірмы «Авіцэна» і Мінскага гарадскога эндакрыналагічнага дыспансэра. З 1997 па 2002 год працуе намеснікам дырэктара па медыцынскай частцы САК «Юнацтва» Упраўлення справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. З 2002 года – галоўны ўрач рэабілітацыйнага цэнтра «Дом Міласэрнасці» рэлігійнай абшчыны «Прыход у гонар Усіх Святых» Мінскай епархіі Беларускай Праваслаўнай царквы. Узнагароджана ордэнам Рускай Праваслаўнай Царквы ў гонар прападобнага Серафіма Сароўскага. Галоўны спецыяліст па медыцынскому турызму «Цэнтра па санаторна-курортнай рабоце ЦЭНТР КУРОРТ» Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Прымае ўдзел у міжнародных семінарах у галіне рэабілітацыі, геранталогіі, анкалогіі.

ГАПАСЮК Сцяпан Ільіч (1930-2005) - доктар фізіка-

матэматычных навук, астрафізік, заслужаны дзеяч навукі і тэхнікі Украіны. Нарадзіўся 7 ліпеня 1930 года ў вёсцы Лягаты Кобрынскага павета (цяпер Кобрынскага раёна) у сялянскай сям’і. Вучыўся ў сярэдняй школе № 1 Кобрына. Адоранага і таленавітага вучня накіроўваў і падтрымліваў любімы настаўнік рускай мовы і літаратуры Міхаіл Ільіч Кірылаў, заслужаны настаўнік БССР,

удзячнасць да якога ён пранёс праз усё жыццё. Два апошніх класы Сцяпан закончыў за адзін год, у 1949 годзе экстэрнам здаў экзамены за курс сярэдняй школы. Паспяхова былі здадзены і ўступныя іспыты, Сцяпан Гапасюк стаў студэнтам фізічнага факультэта Львоўскага ўніверсітэта імя І. Франка. Пасля заканчэння ўніверсітэта працаваў у Крымскай астрафізічнай абсерваторыі Акадэміі навук СССР. У 1963 годзе Сцяпан Ільіч абараніў кандыдацкую дысертацыю па тэме «Развитие вспышек и магнитные поля на Солнце», у 1975 годзе – доктарскую «Магнитные поля и движения в атмосфере Солнца». З 1967 года С. І. Гапасюк з’яўляўся членам Міжнароднага астранамічнага саюза (МАС), двойчы выбіраўся членам прэзідыума камісіі 12 МАС, быў членам Навуковай рады па праблеме «Астраномія» аддзялення фізікі і астраноміі НАН Украіны. У 1987-1989 гадах Сцяпан Ільіч узначальвае лабараторыю фізікі Сонца, з 1989 года стаў галоўным навуковым супрацоўнікам Крымскай астрафізічнай абсерваторыі. Сцяпану Ільічу давялося сустракацца і з канструктарам С. Каралёвым, і з першым касманаўтам Ю. Гагарыным. Ён апублікаваў больш за 200 навуковых работ, якія прызнаны сусветнай грамадскасцю. Падрыхтаваў шэсць кандыдатаў навук, кіраваў навуковымі праектамі Міністэрства адукацыі і навукі Украіны і быў аўтарам двух

касмiчных праектаў. Навуковая дзейнасць С. І. Гапасюка атрымала прызнанне і высокую адзнаку. Сцяпану Ільічу прысвоена ганаровае званне заслужанага дзеяча навукі і тэхнікі Украіны. У кнізе «500 асоб Крыма» з цыкла «Жыццё выдатных людзей Крыма» яму прысвечана частка старонак. Імем С. І. Гапасюка названа адна з планет.

ДАВЫДЗЮК Сцяпан Іосіфавіч – заслужаны трэнер

па шахматах, выдатнік адукацыі Беларусі, майстар ФІДЭ, аўтар і рэдактар многіх выданняў для кіраўнікоў шахматных гурткоў, літаратар. Нарадзіўся ў Кобрыне ў 1947 годзе. Выпускнік школы 1965 года. Закончыў хіміка-біялагічны факультэт Брэсцкага педагагічнага інстытута імя

А. С. Пушкіна. Першым месцам работы маладога настаўніка стала Дзівінская школа-інтэрнат. У 27 гадоў стаў майстрам спорту СССР па шашках. З 1973 года, больш за 40 гадоў, працаваў трэнерам па шахматах у комплекснай спецыялізаванай дзіцяча-юнацкай школе алімпійскага рэзерву г. Кобрына. Да цяперашняга часу колькасць кніг па шахматах, выдадзеных С. Давыдзюком, набліжаецца да трох дзясяткаў. У асноўным гэта вучэбна-метадычная літаратура для юных шахматыстаў. Навучальныя дапаможнікі па шахматах Сцяпана Давыдзюка разляцеліся па ўсёй Еўропе - яны выдадзены на польскай, рускай, чэшскай мовах і з'яўляюцца сапраўднай скарбніцай ведаў, якія вядуць да шахматнага Алімпу. Не адно пакаленне юных беларускіх шахматыстаў, у тым ліку і тых, якія пасля сталі майстрамі і гросмайстрамі, вучылася на кнігах Сцяпана Іосіфавіча. Ёсць у яго і кнігі іншай тэматычнай накіраванасці. Аўтар складае вясёлыя апавяданні, піша анекдоты, вершы. Ён не толькі сам піша, але і дапамагае выдаваць зборнікі землякам.

ДАРОШАК (Новік) Любоў Васільеўна – дацэнт

Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта, спецыяліст па менеджменту. Выпускніца 1964 года сярэдняй школы № 1 г. Кобрына. Закончыла школу з залатым медалём і ў той жа год паступіла ў Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэта імя У. І. Леніна. Пасля заканчэння ўніверсітэта была размеркавана на работу ў навукова-даследчы інстытут пры Дзяржплане БССР. Потым практычна ўсё жыццё (з 1974 па 2007) Л. Дарошак звязана з выкладаннем у Беларускае дзяржаўнае інстытуце народнай гаспадаркі (цяпер Беларускае дзяржаўнае эканамічнае ўніверсітэта). Прайшла шлях ад асістэнта да дацэнта ўніверсітэта. У 1975-1977 гадах Любоў Васільеўна працавала ў сумеснай фінска-савецкай фірме «Elorg-Дата» ў г. Хельсінкі, у 1988-1990 – у консульскім аддзеле пасольства СССР у Фінляндыі. Але заўсёды яна вярталася ў свой інстытут. З 2007 года Л. В. Дарошак працуе ў Прыватным інстытуце кіравання і прадпрымальніцтва.

КАБАТА Збігнеў (1924-2014) - брытанскі і канадскі

паразітолаг, доктар біялагічных і філасофскіх навук, ганаровы член Паразіталагічнага грамадства. Нарадзіўся 17 сакавіка 1924 года ў вёсцы Яромічы Кобрынскага павета (цяпер Кобрынскага раёна) у сям'і афіцэра. Выпускнік гімназіі г. Кобрына. У 1937 годзе ва ўзросце 13 гадоў Збігнеў паступіў у Кадэцкую ваенную акадэмію імя маршала Пілсудскага ў г. Львове, але не паспеў закончыць яе ў сувязі з пачаткам Другой сусветнай вайны. У 1939 годзе Кабата далучыўся да руху Супраціву. У 1945

годзе ён апынуўся спачатку ў Італіі, дзе далучыўся да Другога корпуса Арміі Краёвай. У 1946 годзе разам са сваім корпусам быў перамешчаны ў Вялікабрытанію, дзе пасля заканчэння шасцімесячных курсаў рыбакоў, працаваў на камерцыйных рыбалоўных судах у Паўночным моры. Збігнеў палюбіў мора і стаў паспяховым студэнтам у вобласці марской біялогіі. Атрымаў доктарскую ступень ва Універсітэце Абярдзіна (Шатландыя), абараніў доктарскую навуковую працу «Паразіталогія марскіх рыб». Пасля заканчэння ўніверсітэта працаваў у марской лабараторыі Шатландскага аддзела сельскай гаспадаркі і рыбалоўства ў Абярдзіне. У 1966 годзе З. Кабаце прысвоена званне доктара біялагічных і філасофскіх навук. Як прызнанне заслуг Кабаты, яго імем названа некалькі дзясяткаў марскіх істот. На працягу 15 гадоў Збігнеў быў членам Міжнароднай камісіі па заалагічнай наменклатуры. Чытаў лекцыі ва ўніверсітэтах Вялікабрытаніі, Аўстраліі, Індыі. Апублікаваў шмат навуковых прац. Яго фундаментальная праца «Parasitic Copepoda of British Fishes» утрымоўвае больш 2000 арыгінальных, праўдзіва мастацкіх і заалагічна падрабязных малюнкаў паразітычных ракаў. Збігнеў Кабата адзначаны шматлікімі медалямі за прафесійную і грамадскую дзейнасць, сярод якіх узнагароды Канадскага грамадства заолагаў, Польскага паразіталагічнага грамадства. У 2002 годзе выбраны ганаровым прэзідэнтам Кангрэса паразітолагаў у Ванкуверы, у 2003 годзе ўдастоены Прыза выдатнага паразітолага (Eminent Parasitologist Award) Амерыканскага грамадства паразітолагаў. Раней, у 1996 годзе, навукоўцу быў уручаны Вялікі крыж Ордэна Адраджэння Польшчы і прысвоена званне Ганаровага доктара сельскагаспадарчага ўніверсітэта ў Шчэціне. У 1995 годзе З. Кабата быў аднагалосна выбраны ганаровым членам Паразіталагічнага грамадства пры Расійскай акадэміі навук.

КОЛБАС (Куц) Наталля Юр'еўна – кандыдат

біялагічных навук, дацэнт. Нарадзілася ў 1978 годзе ў горадзе Кобрыне. Выпускніца 1995 года сярэдняй школы № 1. Закончыла Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. С. Пушкіна. Стажыравалася ў Францыі. Працуе Наталля Юр'еўна загадчыкам кафедры хіміі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна.

ЛАГАНЧУК Леанід Міхайлавіч – кандыдат тэхнічных

навук, дацэнт. Нарадзіўся 25 красавіка 1930 года. У 1948 годзе Леанід Лаганчук закончыў сярэдняю школу № 1 г. Кобрына. Леанід Міхайлавіч - выкладчык, дацэнт кафедры «Аўтаматызаваныя электра-энергетычныя сістэмы» Новачаркаскага політэхнічнага інстытута.

ЛУКАШУК Аляксандр Алегавіч - беларускі біёлаг,

энтамолаг. Старшы навуковы супрацоўнік Бярэзінскага біясфернага запаведніка. Нарадзіўся 25 мая 1964 года ў вёсцы Шыповічы Кобрынскага раёна. Прыгажосць і ўнікальнасць прыроды адкрылі юнаму даследніку біёлагі СШ № 1 г. Кобрына, дзе вучыўся Аляксандр з 1971-га да 1981 года, і педагогі станцыі юннатаў, гурткі якой хлопчык наведваў пасля ўрокаў. Сувязь з юннатаўскім рухам ён не страціў да гэтага часу, ужо многія гады Аляксандр Лукашук з'яўляецца членам журы злёту юных экалагаў Беларусі і Расіі. Ва ўніверсітэце, куды Аляксандр паступіў пасля года працы ў будаўнічай брыгадзе Кобрынскага інструментальнага завода, у яго завязалася

супрацоўніцтва з доктарам біялагічных навук, прафесарам І. Лапаціным, які і адкрыў дапытліваму студэнту свет насякомых ва ўсёй яго загадкавасці і непаўторнасці, а таксама пазнаёміў з адным з лепшых спецыялістаў І. Кержнерам з Заалагічнага інстытута Расійскай акадэміі навук у Санкт-Пецярбургу. Дзякуючы садзейнічанню і падтрымцы навуковых кіраўнікоў, Аляксандр змог пабываць у шматлікіх экспедыцыях у розных краінах. У 1989 годзе закончыў біялагічны факультэт БДУ імя У. І. Леніна. У 1987 годзе паступіў на працу ў Бярэзінскі біясферны запаведнік. Аляксандр Лукашук мае вопыт палявой і лабараторнай работы ў Беларусі, краінах блізкага і далёкага замежжа ў лясных, горных абласцях. Апублікаваў 72 навуковыя працы і 3 навукова-папулярныя.

МАРТЫНАЎ Аляксей Міхайлавіч (1904-1999) -

краязнавец, гісторык, публіцыст, грамадскі дзеяч, Ганаровы грамадзянін горада Кобрына. Нарадзіўся 20 жніўня 1904 года ў горадзе Кобрыне ў сям'і народнага настаўніка. Аляксей Міхайлавіч і яго сям'я ў свой час мелі самае прамое дачыненне да школы № 1: тут у свой час працаваў яго бацька, тут вучыўся ён сам і яго будучая жонка. У 1911-1915 гадах Аляксей вучыўся ў Кобрынскім прыходскім вучылішчы. Немагчыма ўявіць наш горад без устаноў, якія з'явіліся пры непасрэдным удзеле і намаганнях А. М. Мартынава. Гэта гарадская бібліятэка, якая была арганізавана пад кіраўніцтвам Аляксея Міхайлавіча ў 1939 годзе і адноўлена пасля вызвалення Кобрына ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў; вузел сувязі, у станаўленні якога ён прымаў самы актыўны ўдзел. Па ініцыятыве Мартынава ў 1948 годзе быў заснаваны парк культуры і адпачынку імя А. В. Суварова. У 1960 годзе ён арганізаваў раённае аддзяленне таварыства аховы прыроды, помнікаў

гісторыі і культуры. Але, безумоўна, самым значным дасягненнем нашага земляка было стварэнне ваенна-гістарычнага музея імя А. В. Суварова, які стаў справай усяго яго жыцця. Са жніўня 1946 года Аляксей Міхайлавіч быў прызначаны дырэктарам Кобрынскага ваенна-гістарычнага музея. Трыццаць два гады ён аддаў любімай справе, даследаваў мінулае роднага горада, напісаў больш за 70 артыкулаў, публікаваўся ў рэспубліканскіх і мясцовых органах друку. Унёс вялікі ўклад у захаванне гісторыка-культурных каштоўнасцей Кобрынскага раёна, быў ініцыятарам увека-вечання месцаў, звязаных з гістарычнымі падзеямі на Кобрыншчыне. А. М. Мартынаў - не толькі збіральнік матэрыялаў пра кобрынскі край, але яшчэ і выдатны папулярызатар гэтых ведаў. За актыўную краязнаўчую работу ўзнагароджаны медалём імя Н. К. Крупскай, мноствам грамат, імяннымі падарункамі. У 1997 годзе А. М. Мартынаў удастоены звання «Ганаровы грамадзянін горада Кобрына».

Імя **Паўла Аляксандравіча МІХАЙЛАВА**,

дацэнта кафедры беларускага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, сумленнага даследчыка і адоранага педагога, добра вядомае навукоўцам і выкладчыкам у Беларусі і далёка за яе межамі. Грунтоўныя веды, акадэмічны вопыт дазваляюць заслужана лічыць

П. Міхайлава адным з вядучых дыялектолагаў Беларусі. Нарадзіўся Павел 13 кастрычніка 1950 года ў вёсцы Ушкавіца Кобрынскага раёна ў сялянскай сям'і. У 1968 годзе закончыў сярэднюю школу № 1 г. Кобрына, у 1971 годзе пасля службы ва ўзброеных сілах паступіў на філалагічны факультэт Брэсцкага дзяржаўнага педагогічнага інстытута імя А. С. Пушкіна. У студэнцкія гады

з'явіліся яго першыя публікацыі. Педагагічны інстытут П. Міхайлаў закончыў з адзнакай у 1975 годзе. Пасля некалькіх месяцаў працы настаўнікам рускай і беларускай моў і літаратур Лелікаўскай сярэдняй школы Кобрынскага раёна (1975) П. Міхайлаў падаў дакументы для паступлення ў аспірантуру Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа АН БССР. У лістападзе 1975 года быў залічаны ў аспірантуру Інстытута мовазнаўства па спецыяльнасці «Беларуская мова». Вынікам самаадданай і карпатлівай навуковай працы стала паспяхова абарона ў 1981 годзе дысертацыі на тэму «Лексіка беларускіх ганчароў» на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук. Працаваў малодшым навуковым супрацоўнікам сектара дыялекталогіі (1976-1982), вучоным сакратаром (1982-1986), загадчыкам аддзела дыялекталогіі і лінгвагеаграфіі Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа АН БССР (1986-1991). У верасні 1991 года Павел Аляксандравіч атрымаў пасаду дацэнта кафедры беларускага мовазнаўства Мінскага педінстытута імя А. М. Горкага, а яшчэ праз два гады стаў загадчыкам гэтай кафедры і ўзначальваў яе паўтара дзесяцігоддзя. Менавіта яго намаганнямі кафедра стала адным з найбольш вядомых навукова-педагагічных цэнтраў краіны. Павел Аляксандравіч - аўтар больш за 140 навуковых і навукова-метадычных прац па разнастайных актуальных пытаннях сучаснай беларускай лінгвістычнай і метадычнай навукі. Ён вучоны сакратар савета па абароне дысертацый пры БДПУ імя Максіма Танка, член вучоных саветаў універсітэта і факультэта беларускай філалогіі і культуры. Актыўны ўдзел прымаў у падрыхтоўцы шэрагу найбольш аб'ёмных і арыгінальных праектаў у галіне беларускай дыялектаграфіі, у падрыхтоўцы міжнародных навуковых праектаў. Падрыхтаваў восем кандыдатаў навук. Узнагароджаны нагрудным знакам «Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь», граматамі.

МІХУТА Ігар Юр'евіч – кандыдат педагагічных навук, дацэнт. Нарадзіўся ў горадзе Кобрыне. Выпускнік 2002 года СШ № 1. Закончыў факультэт фізічнага выхавання Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Танка. Сёння Ігар Юр'евіч - загадчык кафедры спартыўных дысцыплін Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна, кіраўнік комплекснай навуковай групы па дзевяці відах спорту Рэспублікі Беларусь. Сёння Ігар Юр'евіч - дактарант дактарантуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Танка.

ПАЛЬВІНСКАЯ (Нікіценка) Святлана Іванаўна - чэмпіёнка БССР сярод школьнікаў па лёгкай атлетыцы, удзельніца Спартакіяды народаў СССР у Маскве ў 1956 годзе. У 13 гадоў яна ўжо стала чэмпіёнкай вобласці, у 16 – чэмпіёнкай рэспублікі па кіданні кап'я. Выпускніца 1955 года СШ № 1. Сур'ёзная траўма не дазволіла займацца спортам, аднак засталася трэнерская работа. Выкладала фізкультуру ў СШ № 1, потым у СШ № 5, СШ № 6 г. Кобрына. Паўстагоддзя прысвяціла спорту і фізкультуры і дабілася ў сваёй справе выдатных вынікаў.

СІДАРУК Ігар Фёдаравіч – драматург, прэзаік, аўтар паэтычных выданняў. Нарадзіўся 23 ліпеня 1964 года ў горадзе Кобрыне. Выпускнік 1981 года СШ № 1. Закончыў філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна ў 1986 годзе. Асвоіў спецыяльнасці ад грузчыка, заліўшчыка гарачага металу ў ліцейным цэху да настаўніка, карэспандэнта

незалежнай і дзяржаўнай прэсы. Некаторы час настаўнічаў на Салігоршчыне. Працаваў у газетах «Кобрынскі веснік», «Брестский курьер» (1988–1992). У 1990–2000 гадах – загадчык літаратурна-драма-тычнай часткі ў Брэсцкім абласным тэатры лялек. З 2002 па 2006 год займаўся прадпрымальніцкай дзейнасцю. У літаратуры Ігар Сідарук вядомы як паэт і драматург, шмат піша для дзяцей. Асноўны жанр літаратурнай творчасці Ігара Сідарука – драматургія. Яго пяру належаць п’есы «Галава», «Прыгоды Люстрынкі, ці Несусветнае забойст-ва», «Янка Зух і нячысты дух», «Штукары», «Збавіцель», «Плач, саксафон» і інш. Асобную, змястоўную старонку творчасці Ігара Фёдаравіча складае дзіцячая драматургія. Найбольш пашыраным у ёй з’яўляецца жанр драматычнай п’есы-казкі, дзе аўтар здолеў сказаць самабытнае слова. П’есы Ігара Сідарука сваімі мастацкімі і этычнымі вартасцямі заслужылі месца ў школьнай праграме. І. Сідарук – адзін са стваральнікаў літаратурнага аб’яднання «Таварыства Вольных Літаратараў», з 2013 года – член Саюза беларускіх пісьменнікаў. У апошні час Ігар Фёдаравіч друкуецца ў газетах «Кобрынскі веснік», «Народная трыбуна», «Заря», «Літаратура і мастацтва» і інш. З 2012 года актыўна займаецца мастацкай фатаграфіяй, аддаючы перавагу дзіцячаму і сямейнаму фота.

СІНКЕВІЧ (Хвасцюк) Ніна Рыгораўна – выдатнік

асветы СССР, інспектар школ Міністэрства асветы СССР, супрацоўнік цэнтра падрыхтоўкі касманаўтаў.

Аўтар шматлікіх вершаў, прысвечаных педагогам.

Выпускнік 1953 года СШ № 1 г. Кобрына.

СТРОК Яўгеній Якаўлевіч - кандыдат тэхнічных навук, дацэнт. Закончыў з залатым медалём СШ № 1 г. Кобрына. Шлях у навуку Яўгенія Строка пачаўся ў 1965 годзе, калі ён стаў студэнтам Беларускага політэхнічнага інстытута. Атрымаўшы ў 1970 годзе дыплом інжынера-механіка па спецыяльнасці «Тэхналогія машынабудавання», Я. Строк звязаў сваё жыццё з навукай і тэхнікай. У 1980 годзе Яўгеній Якаўлевіч абараніў кандыдацкую дысертацыю. Атрымаўшы навуковую ступень, усур'ёз заняўся распрацоўкай праекта па ўкараненні ў беларускую прамысловасць аўтаэлектронікі і гідраўлікі айчыннай вытворчасці. У цяперашні час працуе загадчыкам лабараторыі электрагідраўлічных сістэм кіравання Аб'яднанага інстытута машынабудавання НАН Беларусі.

ЯГЕЛЛА Уладзіслаў – курсант і афіцэр Арміі Краёвай. Выпускнік кобрынскай гімназіі. У званні курсанта ваеннага вучылішча ўдзельнічаў у барацьбе з нямецкімі акупантамі ў верасні 1939 года. У 1941 годзе ўступіў у рады Арміі Краёвай у званні сяржанта, камандаваў узводам, двойчы паранены. У сакавіку 1945 года добраахвотна ўступіў у народнае польскае войска. Пасля вайны быў старшынёй аэраклубаў Рэспублікі Польшча, намеснікам старшыні Міжнароднай авіяцыйнай федэрацыі, начальнікам штаба інспекцыі авіяцыі Польшчы. За ўдзел у барацьбе з нямецкімі захопнікамі, а таксама за заслугі ў развіцці ўзброеных сіл краіны ўзнагароджаны ордэнам Працоўнага Сцяга II ступені, крыжамі камандорскімі і кавалерскім ордэнам адраджэння Польшчы, Крыжам Мужнасці, медалём «За перамогу і свабоду», а таксама савецкім ордэнам Чырвонага Сцяга і медалём «За перамогу над Германіяй».

**Установа адукацыі
«Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына»
свята шануе традыцыі школы, імкнецца
аб'яднаць духоўную культуру
мінулых стагоддзяў і сучаснасць.**

110-гадовы шлях школы – адлюстраванне гісторыі нашага горада. За гады існавання навучальнай установы неаднаразова змяняўся яе статус, аднак ніколі не змянялася яе асноўнае прызначэнне – выхоўваць, вучыць, даваць пуцёўку ў жыццё сваім выпускнікам.

СПІС КРЫНІЦ

УА «Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» – 110 гадоў // Зводны каляндар дат і падзей Кобрыншчыны : краязнаўча-бібліяграфічны каляндар на 2016-2020 гг. / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. : С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. - Кобрын, 2018. - С. 159.

Заслужаныя работнікі Беларусі. Заслужаныя настаўнікі. Кірылаў Міхаіл Ільч // Памяць. Кобрынскі раён : гісторыка-дакументальная хроніка. - Мінск, 2002. - С. 430. – (Вызначыліся працай).

Міхайлаў Павел Аляксандравіч // Памяць. Кобрынскі раён : гісторыка-дакументальная хроніка. – Мінск, 2002. - С. 438. – (Імі ганарацца землякі).

[Навукоўцы – выпускнікі СШ № 1 г. Кобрына] // Людзі навукі нашага краю : біябібліяграфічны даведнік з серыі «Імёны на карце Кобрыншчыны» / Дзяржаўная ўстанова культуры «Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма», цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2017.

Помнікі архітэктуры, горадабудаўніцтва. **Будынак СШ № 1** // Захавальнікі гісторыі роднага краю : турыстычна-бібліяграфічны даведнік / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2016. – С. 30-31 : фат.

Бакун, Е. Есть у школы свой возраст и голос... / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2020. – 2 снежня. – С. 1,4 : фот.

Старейшая в городе средняя школа № 1 в этом году отмечает 110-ю годовщину.

Елізарава, Ж. Выхаваць чалавека, патрыёта, грамадзяніна / Жанна Елізарава // Кобрынскі веснік. – 2020. – 3 кастрычніка. – С. 1, 2.

Аб настаўніцы гісторыі і грамадазнаўства сярэдняй школы № 1 г. Кобрына Н. В. Рагачук.

Курачук, С. Школьный юбилей как целая эпоха / Светлана Курачук // Кобрин-информ. – 2020. – 26 ноября (№ 48). – С. 4.

Пальто, К. Новая книга для шахматистов / Ксения Пальто // Кобрынскі веснік. - 2019. - 20 лютага. - С. 8.

Отличник образования Беларуси, мастер ФИДЕ, выпускник СШ № 1 С. И. Давыдюк презентовал 28-ю книгу по шахматам.

Рогачук, Н. В. Прогулка с историческими персонажами... / Н. В. Рогачук, Н. И. Шустичкая // Гісторыя і грамадазнаўства. – 2019. - № 4. – С. 64.

Мокроус, Р. Н. Будущее начинается сегодня / Р. Н. Мокроус // Кобрин информ. – 2018. – 31 мая (№ 22). – С. 4.

Средняя общеобразовательная школа № 1 г. Кобрин - старейшее в городе учреждение образования.

Пальто, К. История в образах / Ксения Пальто // Кобрынскі веснік. - 2018. - 5 мая. - С. 8.

В СШ № 1 г. Кобрин работает клуб по интересам «Импульс».

Кузина, С. Становление советского школьного образования на Кобринщине / Светлана Кузина // Кобрин-информ. - 2017. - 28 декабря. - С. 6.

Елизарова, Ж. Охотник за насекомыми / Жанна Елизарова // Кобрынскі веснік. – 2017. – 11 лістапада. – С. 3.

О белорусском энтомологе, ст. научном сотруднике национального Березинского биосферного заповедника кобринчанине, выпускнике СШ № 1 А. Лукашке.

Ліхван, Г. Захавальнік гісторыі — школьны музей / Ганна Ліхван // Кобрынскі веснік. - 2017. - 15 сакавіка. - С. 5.

Музей УА «Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» захоўвае інфармацыю пра дзейнасць школы ў розныя перыяды нашай гісторыі.

Бялоў, Д. Энтузіяст, спартсмен, настаўнік / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2016. - 21 мая. - С. 1, 2.

Напярэдадні Дня работнікаў фізічнай культуры і спорту аб А. Калтунчыку, настаўніку фізічнай культуры СШ № 1 г. Кобрына.

Дзятко, Д. Пра майго настаўніка / Дзмітрый Дзятко // Роднае слова. - 2015. - № 10. - С. 48-49.

Да 65-годдзя Паўла Міхайлава, выпускніка СШ № 1 г. Кобрына, беларускага мовазнаўца, педагога.

Грышкевіч, С. Рэзервы ёсць, арыенцір - якасць / Сяргей Грышкевіч // Настаўніцкая газета. - 2013. - 31 жніўня. - С. 4.

На абласной жнівеньскай нарадзе педагогічных работнікаў Брэстчыны адзначаны ў ліку іншых якасная кіраўніцтва СШ № 1, № 3 г. Кобрына.

Кандрашук, Н. За одну ноч на 450 лет назад / Наталья Кондрашук // Кобрын-інформ. – 2013. – 30 мая. – С. 6.

Учащиеся СШ № 1 г. Кобрына прынялі ўдзел у акцыі «Музейная ноч».

Мельнік, Р. Не страчваюць сувязі са школай / Раман Мельнік // Кобрынскі веснік. - 2013. - 2 сакавіка. - С. 2.

Адміністрацыя і педагогічны калектыў СШ № 1 удастоены дыпламам другой ступені ў абласным конкурсе-аглядзе на лепшую ўстанову адукацыі па рабоце з ветэранамі.

Литошенко, М. «Его невозможно забыть ...» / Маргарита Литошенко // Кобрын-інформ. – 2012. – 18 октября. – С. 29.

В ноябре исполнилось бы 100 лет М. И. Кириллову, который с 1945 года был учителем, а затем завучем СШ № 1 г. Кобрына.

Елизарова, Ж. Легким нажатием джойстика / Жанна Елизарова // Кобрин-информ. – 2011. – 13 января – С. 30.

В далёком 1965 г. начался путь в науку кобринчанина, выпускника СШ № 1 Е. А. Строка.

Степанян, Н. Н. Памяти Степана Ильича Гопасюка / Н. Н. Степанян // Известия Крымской астрофизической обсерватории. – 2011.– Т. 107, № 1. - С. 219 - 223.

Хурсін, А. «Школа майго жыцця» / Аляксандр Хурсін // Кобрынскі веснік. - 2011. - 16 ліпеня. - С. 10.

Белов, Д. Школа № 1: история, судьбы, перспективы / Дмитрий Белов, Раиса Мокроус // Кобрынскі веснік. - 2010. - 30 кастрычніка. - С. 4.

СШ № 1 г. Кобрин отметила своё столетие.

Бялоў, Д. У паход – за ведамі / Дзмітрый Бялоў, Аляксей Максімчык // Кобрынскі веснік. – 2010. – 4 верасня. – С. 1.

Школьная лінейка ў СШ № 1.

Веремеенко, С. Учитель не звание, учитель - призвание / Светлана Веремеенко // Кобрин-информ. - 2010. - 30 сентября. – С. 6.

Об учителе белорусского языка и литературы СШ № 1 В. В. Ионовой.

Волков, С. С юбилеем, школа! / Сергей Волков // Заря. - 2010. - 4 ноября. - С. 4.

Кобринская СШ № 1 отметила столетний юбилей.

Дзятко, Д. Адданы беларускай навуцы / Дзмітрый Дзятко // Роднае слова. – 2010. – № 10. – С. 33-35.

Да 60-годдзя П. А. Міхайлава, выпускника СШ № 1 г. Кобрин, беларускага мовазнаўца, педагога, спецыяліста ў галіне дыялекталогіі, лінгвагеаграфіі, анамастыкі, этналінг-вістыкі, навуковай тэрміналогіі.

Савчук, М. Для нас всегда открыта в школе дверь... / Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2010. - 4 ноября (№ 44). - С. 1,2.

СШ № 1 – 100 лет.

Сарычев, В. Школа моей мамы / Василий Сарычев // Вечерний Брест. - 2010. - 10 ноября. - С. I, II. - (Вечерочка).
Кобринская СШ № 1 отпраздновала столетие.

Школе № 1 - 100 лет // Кобрынскі веснік. - 2010. - 7 жніўня. - С. 2.

Школе № 1 - 100 лет // Кобрин-информ. - 2010. - 5 августа. - С. 23.

Бялоў, Д. Да навучальнага года - гатовыя: хутка – 1 верасня / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2009. - 26 жніўня. - С. 1.

Бялоў, Д. Насустрач жыццю / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2009. - 3 чэрвеня. - С. 1.

Васюк, Н. Язык талантливых мастеров / Наталья Васюк // Кобрин-информ. - 2009. - 1 октября. - С. 2.

Валентина Васильевна Ионова – учитель белорусского языка и литературы СШ № 1.

Его именем названа планета // Кобрин-информ. – 2009. – 17 сентября. – С. 27.

С. И. Гопасюк – выпускник СШ № 1 г. Кобрин, доктор физико-математических наук, астрофизик, заслуженный деятель науки и техники Украины.

Талантливые люди талантливы во всем // Кобрин-информ. – 2009. – 17 сентября. – С. 27.

Уроженец Кобринщины, выпускник СШ № 1 Георгий Омелянюк - кандидат биологических наук, доктор юридических наук Российского федерального центра судебной экспертизы при Минюсте России.

Акцыя «Чысты бераг» // Народная трибуна. - 2008. - 10 мая. - С. 3.

Навучэнцы СШ № 1 прынялі ўдзел у патрыятычнай акцыі «Чысты бераг».

Мельнік, Р. Спартзала - прыемны сюрпрыз / Раман Мельнік // Кобрынскі веснік. - 2008. - 11 кастрычніка. - С. 3.

У СШ № 1 адчыніліся дзверы новай сучаснай спартыўнай залы.

Новый спортзал в СШ № 1 // Кобрин-информ. - 2008. - 18 сентября. - С. 2.

Олейник, Е. Самая «первая» / Евгений Олейник // Кобринскі веснік. - 2008. - 9 ліпеня. - С. 6.

Готовь школу летом // Вечерний Брест. - 2007. - 29 июня. - С. 1.

В Кобрине ведётся капитальный ремонт I и II городских школ.

Максимчик, А. Особый заказ: Мы и наши дети / Алексей Максимчик // Кобринскі веснік. - 2007. - 1 жніўня. - С. 3.

О ходе ремонта СШ № 1.

Патоня, В. Настаўнік, які любіць падарожжы / Вікторыя Патоня // Кобринскі веснік. - 2007. - 10 кастрычніка. - С. 4.

Пра настаўніка фізкультуры СШ № 1 Кобрына Аляксандра Парфенюка.

Пянко, А. У школы будет спортзал : Строим! / Алексей Пянко // Кобринскі веснік. - 2007. - 15 снежня. - С. 2.

Строится спортивный зал СШ № 1.

Савчук, М. 50 лет спустя / Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2007. - 21 сентября. - С. 2.

Встреча выпускников 1956 года в СШ № 1.

Шевченко, А. Учитель как подарок судьбы / Алла Шевченко // Кобрин-информ. - 2007. - 24 мая. - С. 2.

Об учителе начальных классов СШ № 1 г. Кобрина, ветеране труда Н. А. Новицкой.

Шепетюк, Н. Первый раз в новый класс / Наталья Шепетюк // Кобрин - информ. - 2007. - 16 августа. - С. 2.

За три летних месяца школы № 1, 2, 3 должны измениться до неузнаваемости.

Пятроўская, М. Гучалі ў школе песні вайны / М. Пятроўская // Кобринскі веснік. - 2005. - 16 лютага. - С. 2.

У СШ № 1 адбылася сустрэча з ваеннай песняй.

Час пазнанняў і адкрыццяў // Кобрынскі веснік. – 2003. – 26 красавіка. С. 2.

Гісторыя школы і Кобрыншчыны ў кнізе «Памяць. Кобрынскі раён» – такая сустрэча адбылася ў СШ № 1.

Піліпук, С. Цікавыя людзі побач / Света Піліпук // Маладзёж. - 2001. - № 1. - С. 1, 3.

Боўбель Яўген Іванавіч - кандыдат фізіка-матэматычных навук, ураджэнец г. Кобрына, выпускнік школы № 1.

Мартынов, А. М. Біографія юбіляра / А. М. Мартынов // Кобрынскі веснік. – 1995. – 9 снежня. - С. 2.

Из истории школьного дела г. Кобрин, упоминается СШ № 1.

Ляшук, В. Місіянерка з Грушава / В. Ляшук // Народная трыбуна. – 1995. – 5 жніўня.

Аб ролі Марыі Радзевіч у літаратурным і палітычным жыцці Палесся.

Акімава, В. Яе прызвание / В. Акімава // Камуністычная праца. – 1973. – 8 сакавіка.

Аб настаўніцы СШ № 1 г. Кобрына М. А. Астратавай.

Куксёнак, Р. І атэстат, і правы шафёра / Р. Куксёнак // Настаўніцкая газета. – 1971. – 5 чэрвеня.

З экзаменаў у школе № 1 Кобрына.

СПІС перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік

Вечерний Брест

Заря

Известия Крымской астрофизической обсерватории

Камуністычная праца

Кобрин-информ

Кобрынскі веснік

Гісторыя і грамадазнаўства

Народная трыбуна

Настаўніцкая газета

Роднае слова

Советская Белоруссия

ЗМЕСТ

	Ад складальніка	3
I.	Гартаючы старонкі школьнага летапісу	5
II.	Сучасны дзень школы	12
III.	Захавальнік гісторыі — школьны музей	16
IV.	Знакамітыя выпускнікі школы	19
	Спіс крыніц	35
	Спіс перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік	42

САМАЯ ПЕРШАЯ

*Да 110-годдзя з часу заснавання
дзяржаўнай установы адукацыі
«Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына»*

Інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне

Складальнік

Курачук Святлана Дзмітрыеўна

Камп'ютарная вёрстка С. Д. Курачук

Камп'ютарны дызайн вокладкі П. С. Грыневіч

На беларускай, рускай мовах

Надрукавана на камп'ютарна-выдавецкай сістэме
Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэкі

Вул. Маршала Жукава, 12, 225306, г. Кобрын
Цэнтральная раённая бібліятэка
E-mail kobrinlib@gmail.com
www.krcls.by